

3. Esi- ja perusopetus

3.1. RAHOITETTAVA TOIMINTA JA RAHOITUKSEN YLEISET PERUSTEET	2
3.2. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNOIMA RAHOITUS	3
3.2.1. ESI- JA PERUSOPETUKSEN VALTIONOSUUS OSANA KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUTTA	3
3.2.2. ESI- JA PERUSOPETUKSEN KOTIKUNTAKORVAUKSET	3
3.3. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNOIMA RAHOITUS.....	5
3.3.1. RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	5
<i>Esiopetuksen 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.1.–31.7.2026</i>	<i>6</i>
<i>Varhennetun oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.8.2026 alkaen (uusi).....</i>	<i>7</i>
<i>Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.1.–31.7.2026</i>	<i>7</i>
<i>Rahoitus opetuksen järjestämiseksi oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella 1.8.2026 alkaen (uusi)</i>	<i>8</i>
<i>Joustavan perusopetuksen lisä</i>	<i>9</i>
<i>Sisäoppilaitoslisä.....</i>	<i>9</i>
<i>Koulukotikorotus.....</i>	<i>10</i>
<i>Maahanmuuttajataustaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus</i>	<i>10</i>
<i>Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus 1.8.2026 alkaen</i>	<i>12</i>
<i>Aikuisten perusopetus eli lasten ja nuorten perusopetuksiin ylittäneiden perusopetus.....</i>	<i>13</i>
<i>Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus (yksittäiset oppiaineet)</i>	<i>14</i>
<i>Kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäinen vuosi (yksityiset nk. kielikoulut)</i>	<i>15</i>
<i>Yksityisen perusopetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva toiminta</i>	<i>15</i>
<i>Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus.....</i>	<i>15</i>
3.3.2 PERUSOPETUKSEN YHTEYDESSÄ JÄRJESTETTÄVÄ TUTKINTOKOULUTUKSEEN VALMENTAVA KOULUTUS.....	16
3.3.3. VUODEN 2026 YSIKKÖHINTARAPORTTI JA SUORITEMÄÄRÄRAPORTTI.....	17
3.3.4 OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN MYÖNTÄMÄN VALTIONOSUUSRAHOITUKSEN TIETOPERUSTA JA VALTIONOSUUSRAHOITUKSEN TARKISTAMINEN.....	17
3.3.5 YKSITYISTEN OPETUKSEN JÄRJESTÄJIEN HARKINNANVARAISET AVUSTUKSET	18

3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelut muulta luvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kunta voi lisäksi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa sekä perusopetusta muille kuin oppivelvollisille.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Pääosa esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta sisältyy kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, jota hallinnoi valtiovarainministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksella katetaan niitä opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kustannuksia, joita peruspalveluiden valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön esi- ja perusopetukselle myöntämä rahoitus määräytyy opetuksen järjestäjän oppilaskoh- taisten rahoitusperusteiden mukaan.

3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus

3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta

Kunnille myönnettävä esi- ja perusopetuksen valtionosuus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta, jonka myöntää valtiovarainministeriö. Rahoituksesta säädetään laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen tase perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen, kattaen mm. esi- ja perusopetuksen tehtäväalueet. Kunnille myönnettävässä peruspalvelujen valtionosuuden lisäosissa huomioidaan myös olosuhdetekijät, kuten syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, saamelaisten kotiseutualueen kunta, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä asukasmäärän kasvu.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa perushinnat määrätään erikseen seuraaville ikäluokille:

- 1) 0–5-vuotiaat
- 2) 6-vuotiaat
- 3) 7–12-vuotiaat
- 4) 13–15-vuotiaat
- 5) 16 vuotta täyttäneet ja tätä vanhemmat.

Vuonna 2026 kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 25,72 %¹ ja kuntien omarahoitusosuus on 74,28 %. Kunnan omarahoitusosuus on asukasta kohti yhtä suuri kaikissa kunnissa.

3.2.2. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudet maksetaan kunnille kunkin kunnan ikäluokkakohtaisten asukasmäärien perusteella. Oppilas voi käydä koulua muussa kuin oman kunnan koulussa, esim. toisen kunnan, kuntayhtymän, valtion tai yksityisen opetuksen järjestäjän ylläpitämässä oppilaitoksessa. Oppilaan kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa 6–15-vuotiaasta esi- ja perusopetuksen oppilaasta tai muusta oppivelvollisuuttaan suorittavasta oppilaasta kotikuntakorvaus sille opetuksen järjestäjälle, jonka opetukseen oppilas on osallistunut. Valtiovarainministeriö hoitaa kuntien ja muiden koulutustoimijoiden välisen kotikuntakorvauslaskutuksen hallinnollisena palveluna keskitetysti muun valtionosuusmaksatuksen yhteydessä (nk. Clearing-järjestelmä).

Kotikuntakorvaus perustuu kunnan esi- ja perusopetuksen laskennallisiin kustannuksiin, ja sen määrä on eri suuruinen eri ikäluokissa. Valtiovarainministeriö päättää kotikuntakorvauksen perusosan euromäärästä varainhoitovuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä. Kunnat ja opetuksen järjestäjät voivat sopia kotikuntakorvauksen määräytymisestä toisinkin kuin on säädetty.

¹ Lähde valtiovarainministeriö 2025: Valtionosuuksien laskentatiedot vuodelle 2026, https://vm.fi/documents/10623/0/Kunnan%20peruspalvelujen%20valtionosuus%202026_joulukuu.xlsx/e5fc84a4-2507-fe01-78b2-0be6c25e83ea?t=1765179002179

Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2026 on 8.833,75 euroa. Kotikuntakorvauksen perusosasta lasketaan oppilaan ikäluokan mukaisella kertoimella oppilaskohtainen kotikuntakorvaus. Kotikuntakorvaus määräytyy 16-vuotiaalle ja tätä vanhemmalle perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua perusopetusta suorittavalle oppivelvolliselle 13–15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteella. Kotikuntakorvaus on kunnalle sekä yksityisille perusopetuksen järjestäjille 100 % sen laskennallisesta määrästä.

Kotikuntaa vailla olevien ja ahvenanmaalaisten oppilaiden osalta valtio maksaa kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle. Yksityisille koulutuksen järjestäjille, jolle on määrätty erityiseksi koulutustehtäväksi järjestää perusopetusta muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, valtio maksaa kotikuntakorvauksena 57 % kotikuntakorvauksesta niiden oppilaiden osalta, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa. Valtio maksaa myös yksityisille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksiin liittyvän arvonlisäveron osuuden.

Erikoissairaanhoidossa olevan, koulukotiopetuksen ja lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan kotikuntakorvaus voidaan laskuttaa oppilaan kotikunnalta erikseen oppilaan opetus- tai koulupäivien mukaisesti, perustuen keskimääräisiin todellisiin vuosikustannuksiin tai oppilaan opetuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Tilastokeskus poimii kotikuntakorvausten laskentaa varten tarvittavat oppilastiedot KOSKI-tietovarannosta ja hakee oppilaiden kotikuntatiedot Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmästä. Kotikuntakorvauksen perusteena käytetään varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden joulukuun 15. päivän tilanteen mukaisia tietoja. Vuoden 2026 kotikuntakorvausten laskennassa käytetään 15.12.2024 tilanteen mukaisia oppilaiden määriä ja kotikuntatietoja. Kotikuntakorvauksia ei tarkisteta varainhoitovuoden lopussa.

Lisätietoa valtiovarainministeriön hallinnoimista kuntien peruspalveluiden valtionosuuksista sekä esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista löytyy valtiovarainministeriön verkkosivuilta osoitteesta <https://vm.fi/valtiosuudet-ja-kotikuntakorvaukset>

3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää esi- ja perusopetukseen rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien peruspalvelujen valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta rahoituksen osuudesta säädetään *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009)*.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman esi- ja perusopetuksen rahoituksen piiriin kuuluvat:

- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 31.7.2026 asti (sis. esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset ja muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat sekä perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset pidennetyn oppivelvollisuuden opiskelijat)
- oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua varhennettua oppivelvollisuuden sekä perusopetuslain 20 i §:n 1 tai 2 momentin mukaisen opetuksen piirissä olevat oppilaat 1.8.2026 alkaen (sis. opetuksen järjestämisen oppilaan toimintakykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella sekä opetuksen järjestämisen toiminta-alueittain)
- joustavan perusopetuksen lisä
- sisäoppilaitoslisä (ml. perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoista maksettava sisäoppilaitoslisä)
- koulukotikorotus sekä yksityiselle opetuksen järjestäjälle perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoista maksettava koulukotikorotus
- maahanmuuttajataustaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus
- aikuisten perusopetuksen rahoitus
- perusopetuksen aineopetuksen rahoitus
- kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäisen vuoden rahoitus (yksityiset nk. kielikoulut)
- rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailta järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus
- perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoitus
- yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää rahoituksesta opetuksen järjestäjäkohtaisesti.

3.3.1. Rahoituksen määräytyminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä esi- ja perusopetuksen rahoitus perustuu pääsääntöisesti oppilasmääriin ja oppilasta kohti vuosittain vahvistettaviin yksikköhintoihin. Varainhoitovuoden rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltäneen tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty tilastointipäivän 20.9.2025 oppilasmääriä.

Perusopetuslaissa (628/1998) määrätään, että perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään sen lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jona oppilas täyttää 17 vuotta (30.12.2020/1216). Tämä tarkoittaa sitä, että

varainhoitovuotta edeltäneenä vuonna 17 vuotta täyttävää oppilasta ei lasketa mukaan opetuksen järjestäjän opetus- ja kulttuuritoimen esi- ja perusopetuksen valtionosuuden perusteena käytettäviin oppilasmääriin.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen 17 vuotta täyttävän oppilaan läsnäolokuukaudet huomioidaan valtionosuusrahoituksessa sen lukuvuoden loppuun asti sinä kalenterivuonna, jonka aikana oppilas täyttää 17 vuotta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta rahoitettavan perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus perustuu toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään ja läsnäolokuukautta kohden määrättyyn yksikköhintaan. Aikuisten perusopetuksen eli lasten ja nuorten perusopetuksiin ylittävien opetuksen rahoitus perustuu suoritettujen kurssien määrään ja kurssia kohden määrättyyn yksikköhintaan. Aineopetuksen yksittäisten oppiaineiden rahoitus perustuu suoritettujen kurssien määrään ja kurssia kohden määrättyyn yksikköhintaan.

Esi- ja perusopetuksen vuoden 2026 valtionosuusrahoituksen laskennassa käytetään KOSKI-tietovarannosta poimittuja suoritteita, jotka perustuvat 30.9.2025 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin 20.9.2025 tilastointipäivän mukaisiin tietoihin. KOSKI-tietovarannosta poimitut valtionosuusrahoitukseen vaikuttavat tiedot on kuvattu tarkemmin seuraavissa luvuissa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (1766/2009) 25 § mukaan valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot tulee ilmoittaa 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä. Lisäksi opetuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 7–9 a § sekä 9 c §–9 d § tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin. Muuttuneen tiedon tulee olla vuorokauden kuluessa siirrettynä KOSKI-tietovarantoon.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman rahoituksen yksikköhintojen laskennan perusteena on valtiovarainministeriön vuosittain vahvistama kotikuntakorvauksen perusosa, josta johdetaan esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat käyttäen rahoituslain mukaisia kertoimia. Vuoden 2026 yksikköhintoja laskettaessa kotikuntakorvauksen perusosasta (8.833,75 €) vähennetään pysyvästi säästönä 320,77 euroa. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella, joka on 3,93 % vuonna 2026.

Esiopetuksen 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.1.–31.7.2026

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten oppivelvollisuus alkaa yleistä oppivelvollisuuskäyttäytymistä vuotta aiemmin. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus oppivelvollisuutta edeltävään, maksuttomaan esiopetukseen sen vuoden syksystä alkaen, jolloin lapsi täyttää 5 vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalle on tullut tehdä hallintopäätös sekä pidennetystä oppivelvollisuudesta että erityisen tuen antamisesta.

Varainhoitovuonna 2026 pidennetyn oppivelvollisuuden 5-vuotiaista oppilaista maksetaan opetuksen järjestäjälle opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitusta aikavälillä 1.1.-31.7.2026. Katso vuoden 2026 rahoitusraportti, rivi 20052 (<https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot1r.cgi?tnimi=vos/v26/vos6sl26.lis>).

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna, yksikköhinta lasketaan kotikuntakorvauksen perusosasta vähentämällä siitä ensin 320,77 euroa ja kertomalla erotus luvulla 1,41. Pidennetyn oppivelvollisuuden 5-vuotiaista oppilaista maksettavan rahoituksen yksikköhinta aikavälillä 1.1.-31.7.2026 on 12.003,30 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 12.475,03 euroa.

Esiopetuksen 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden rahoitus aikavälillä 1.1.-31.7.2026 muodostuu kahdesta osasta: 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden esiopetuksen rahoituksesta sekä pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoituksesta (ks. jäljempänä Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden rahoitus).

Esiopetuksen 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2025 tilastointipäivän tilanteen mukaisia oppilasmääriä, jotka ovat 30.9.2025 mennessä siirretty/tallennettu KOSKI-tietovarantoon.

Varhennetun oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.8.2026 alkaen (uusi)

Varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten oppivelvollisuus alkaa yleistä oppivelvollisuuskäyttäytymistä vuotta aiemmin. Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen järjestäjä päättää varhennetusta oppivelvollisuudesta ennen perusopetuksen alkamista. Jos lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa, varhennetusta oppivelvollisuudesta päättää lapsen asuinkunta. Varhennetun oppivelvollisuuden oppilaalle on tullut tehdä hallintopäätös varhennetusta oppivelvollisuudesta. Varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamisvuonna perusopetuslain 26 a §:ssä tarkoitettuun esiopetukseen.

Varainhoitovuonna 2026, tilastointipäivän 20.9.2025 mukaisesti 30.9.2026 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirretyistä/tallennetuista pidennetyn oppivelvollisuuden 5-vuotiaista oppilaista maksetaan opetuksen järjestäjälle perusopetuslain 26 a § perusteella opetus- ja kulttuuritoimen varhennetun oppivelvollisuuden lisärahoitusta aikavälillä 1.8.-31.12.2026 (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, 2 § 3 mom, Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 5 §). Katso vuoden 2026 rahoitusraportti, rivi 20051 (<https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot1r.cgi?tnimi=vos/v26/vos6sl26.lis>).

Varhennetun oppivelvollisuuden vuoden 2026 rahoituksen yksikköhinta lasketaan kotikuntakorvauksen perusosasta vähentämällä siitä ensin 320,77 euroa ja kertomalla erotus luvulla 1,41. Varhennetun oppivelvollisuuden oppilaista maksettavan rahoituksen yksikköhinta aikavälillä 1.8.-31.12.2026 on 12.003,30 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 12.475,03 euroa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus 1.1.-31.7.2026

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalle on tullut tehdä hallintopäätös sekä pidennetystä oppivelvollisuudesta että erityisen tuen antamisesta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien lasten oppivelvollisuus päättyy, kun oppilas täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen on suorittanut toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto) tai vastaavan ulkomaisen koulutuksen.

Varainhoitovuonna 2026 pidennetyn oppivelvollisuuden vaikeimmin kehitysvammaisista ja muista kuin vaikeimmin kehitysvammaisista pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista maksetaan opetuksen järjestäjälle opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitusta aikavälillä 1.1.-31.7.2026. Katso vuoden 2026 rahoitusraportti, rivit 20056 ja 20057 (<https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot1r.cgi?tnimi=vos/v26/vos6sl26.lis>). Lisärahoitus ei koske perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaita, aikuisten perusopetuksen, eikä aineopetuksen oppilaita.

Muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen osalta lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja pidennetyn oppivelvollisuuden muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden osalta kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 4,76 ja vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä.

Vuonna 2026 kunnallisille opetuksen järjestäjille vaikeimmin kehitysvammaisista pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista aikavälillä 1.1.-31.7.2026 maksettava yksikköhinta on 40.521,78 euroa oppilasta kohden ja muista kuin vaikeimmin kehitysvammaisista pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevista oppilaista aikavälillä 1.1.-31.7.2026 maksettava yksikköhinta on 25.283,55 euroa oppilasta kohden. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverolliset korotetut yksikköhinnat ovat vastaavasti 42.114,29 ja 26.277,19 euroa oppilasta kohden.

Pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2025 tilastointipäivän tilanteen mukaisia oppilasmääriä, jotka ovat 30.9.2025 mennessä siirretty/tallennettu KOSKI-tietovarantoon.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän **tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen** (TUVA) muusta kuin vaikeimmin kehitysvammaisesta pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaasta myönnetään opetuksen järjestäjälle lisärahoitusta, mikäli oppilas on tilastointipäivänä 20.9. läsnä koulutuksessa ja hän on ollut pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä perusopetuksen aikana ja sen päättyessä. Varainhoitovuonna 2026 perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen muusta kuin vaikeimmin kehitysvammaisesta pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaasta myönnetään lisärahoitus koko vuodelle 2026.

Rahoitus opetuksen järjestämiseksi oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella 1.8.2026 alkaen (uusi)

Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös, oppilaan perusopetus voidaan järjestää oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella perusopetuslain 20 i § 1 momentin mukaisesti. Jos 1 momentin mukaiset toimet ovat riittämättömiä ja oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi kykene opiskelemaan oppiaineita, oppilaan opetus voidaan järjestää perusopetuslain 20 i § 2 momentin mukaisesti toiminta-alueittain. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024, luku 4a)

Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös perusopetuslain 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Päätös on tehtävä 20 d §:ssä säädetyn arvioinnin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä on veloitettu järjestämään perusopetuslain 20 i §

tarkoitettua opetusta, jos sillä on tähän määrätty tehtävä järjestämisluvassaan. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024, luku 4a)

Varainhoitovuonna 2026, tilastointipäivän 20.9.2025 mukaisesti 30.9.2026 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirretyistä/tallennetuista pidennetyn oppivelvollisuuden vaikeimmin kehitysvammaisista ja muista kuin vaikeimmin kehitysvammaisista pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista maksetaan opetuksen järjestäjälle perusopetuslain 20 i § perusteella opetus- ja kulttuuritoimen lisärahoitusta aikavälillä 1.8.-31.12.2026 (Perusopetuslaki 628/1998, 20 i § 1 ja 2 mom, Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 5 §). Katso vuoden 2026 rahoitusraportti, rivit 20069 ja 20070 (<https://vos.oph.fi/cgi-bin/tiedot1r.cgi?tnimi=vos/v26/vos6sl26.lis>). Tämä rahoitus ei koske perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaita, aikuisten perusopetuksen, eikä aineopetuksen oppilaita.

Vammaan, sairauteen tai toimintakyvyn rajoitteeseen perustuvan lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja rahoituksen piirissä olevien oppilaiden määrällä. Toiminta-alueittain järjestettävään perusopetukseen perustuvan lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 4,76 ja rahoituksen piirissä olevien oppilaiden määrällä.

Varainhoitovuonna 2026 kunnallisille opetuksen järjestäjille toiminta-alueittain järjestetyn perusopetuksen perusteella aikavälillä 1.8.-31.12.2026 maksettava yksikköhinta on 40.521,78 euroa oppilasta kohden ja vammaan, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella järjestetyn perusopetuksen perusteella aikavälillä 1.8.-31.12.2026 maksettava yksikköhinta on 25.283,55 euroa oppilasta kohden. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverolliset korotetut yksikköhinnat ovat vastaavasti 42.114,29 ja 26.277,19 euroa oppilasta kohden.

Joustavan perusopetuksen lisä

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Opetusta ja toimintaa toteutetaan pienryhmämuotoisesti osaksi koulussa ja osaksi työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Lisäksi käytetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja sekä yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja. Toimintaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Perusopetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Varainhoitovuodelle 2026 opetus- ja kulttuuriministeriö on vahvistanut joustavan perusopetuksen yksikköhinaksi 2.902,27 euroa oppilasta kohti. Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2025 tilastointipäivän tilanteen mukaisia oppilasmääriä, jotka ovat 30.9.2025 mennessä siirretty/tallennettu KOSKI-tietovarantoon.

Sisäoppilaitoslisä

Perusopetuslain mukaista opetusta sisäoppilaitoksessa järjestävälle opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta sisäoppilaitoksessa majoittuvien oppilaiden osalta. Rahoituksen

euromäärä saadaan vähentämällä kotikuntakorvauksen perusosasta 320,77 euroa ja kertomalla erotus rahoituslain kertoimella 0,46 ja edelleen sisäoppilaitoksessa majoittuvien oppilaiden määrällä. Vuonna 2026 sisäoppilaitoslisä on 3.915,97 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 4.069,87 euroa.

Sisäoppilaitoslisä koskee kansanopistoissa järjestettävää perusopetusta ja niitä yksityisiä opetuksen järjestäjiä, jotka opetuksen järjestämisluvan perusteella järjestävät opetusta sisäoppilaitoksessa. Sisäoppilaitoslisä koskee myös sisäoppilaitoksissa perusopetuksen yhteydessä järjestettävää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta.

Sisäoppilaitoslisä määräytyy varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. tilastointipäivän oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2025 tilastointipäivän tilanteen mukaisia oppilasmääriä, jotka ovat 30.9.2025 mennessä siirretty/tallennettu KOSKI-tietovarantoon. Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen sisäoppilaitoslisä tarkistetaan varainhoitovuoden 2026 lopussa niin, että kertojamääränä käytetään 20.9.2025 ja 20.9.2026 oppilasmäärien keskiarvoa.

Koulukotikorotus

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiopetusta saavista oppilaista rahoitusta. Rahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,86 ja edelleen koulukotiopetusta saavien oppilaiden määrällä. Vuonna 2026 koulukotikorotuksen yksikköhinta on 16.456,42 euroa.

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka opetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiin sijoituista, tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksen (TUVA) opiskelijoista koulukotikorotus. Korotus perustuu varainhoitovuotta edeltäneenä lukuvuotena toteutuneisiin opiskelijakohtaisiin läsnäolopäiviin. Rahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,00707 ja edelleen oppilaskohtaisesti toteutuneiden läsnäolopäivien määrällä. Vuonna 2026 koulukotikorotuksen läsnäolopäivän yksikköhinta on 62,57 euroa. Rahoitusta maksetaan enintään 263 läsnäolopäivästä oppilasta kohden.

Vuoden 2026 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2025 tilanteen mukaisia oppilasmääriä sekä oppilaskohtaisia läsnäolopäiviä aikavälillä 1.8.2024–31.7.2025, jotka ovat 30.9.2025 mennessä siirretty/tallennettu KOSKI-tietovarantoon.

Maahanmuuttajataustaisille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet, että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Valmistavaa opetusta ei voida järjestää jo perusopetuksen suorittaneelle oppilaalle eikä kevätlukukauden päätyttyä kyseisenä kalenterivuonna 17 vuotta täyttävälle tai tätä vanhemmalle oppilaalle.

Maahanmuuttajataustaisille oppilaille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus määräytyy läsnäolokuukausien määrän ja läsnäolokuukautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana läsnä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava yhden vuoden oppimäärää, jossa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on perusopetukseen valmistavan opetuksen osalta määritelty opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, voidaan varainhoitovuoden rahoituksen perusteeksi hyväksyä enintään se määrä läsnäolokuukausia, joka saadaan, kun järjestämisluvassa määrätty opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan yhdeksällä kuukaudella. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvan mukaista myös toiminnan laajuuden osalta.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan valmistavassa opetuksessa ennakollisena, arvioidun suorittemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään. Vuoden 2026 ennakollisen rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja, sinne 30.9.2025 mennessä siirrettyjä/tallennettuja tietoja vuonna 2024 toteutuneista läsnäolokuukausista.

Arvioon perustuvat ennakolliset rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuonna 2024 maksettu ennakollinen rahoitus tarkistetaan toteumaa vastaavaksi vuonna 2026 ja vuoden 2026 ennakollinen rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2028.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta, merkittävän muutoksen perusteella, muuttaa ennakollista rahoitusta. Muutoshakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä. Vuoden 2026 perusopetukseen valmistavan opetuksen ennakollisen valtionosuusrahoituksen perusteena olevaan läsnäolokuukausien määrään on tullut hakea muutosta 30.9.2025 mennessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnäolokuukauden yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,186. Vuonna 2026 yksikköhinta on 1.583,41 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 1.645,64 euroa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus 1.8.2026 alkaen

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu niille ulkomaa-laistaustaisille oppilaille, jotka eivät ole syntyneet Suomessa. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1369/2025)

Opetuksen järjestäjä päättää, jatkaako se perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämistä perusopetuksessa valmistavan opetuksen lisäopetuksena vai ei. Mikäli valmistavan opetuksen lisäopetusta järjestetään, se kohdennetaan niille oppilaille, joiden osalta valmistavan opetuksen jatkumiselle on eniten tarpeita. Tällaisia ovat oppilaat, joilla on vasta alkava luku- ja kirjoitustaito, puutteellinen kouluhistoria tai yläkouluiässä maahan tulleet. Lisäopetuksen tarve arvioidaan oppilaan yksilöllisen tilanteen ja tarpeiden mukaisesti. Perusopetuksessa järjestettävässä valmistavan opetuksen lisäopetuksessa olevat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilas saa riittävästi opetusta saavuttaakseen tarvittavan peruskielitaidon opetuskielessä. (Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 103/2025)

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen toteuttamiseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin on lisätty säännökset opetuksen järjestäjille maksettavasta lisärahoituksesta (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 1370/2025). Siirtymäaikana, 1.8.–31.12.2026 ja vuonna 2027, lisärahoitusta maksetaan valmistavan opetuksen lisäopetusta järjestäville varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. mukaisesti KOSKI-tietovarannosta poimittujen **perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärätietojen perusteella**. Siirtymäaikana, valmistavan opetuksen lisärahoituksen saamiseksi yksityisillä opetuksen järjestäjillä tulee olla voimassa oleva opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämislupa. Siirtymäajan jälkeen valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestäminen ja rahoituksen saaminen edellyttää yksityisiltä opetuksen järjestäjiltä voimassa olevaa perusopetuksen järjestämislupaa.

Lisärahoituksen laskennan perusteena siirtymäaikana 1.8.–31.12.2026 on perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnä olevien oppilaiden määrä tilastointipäivänä 20.9.2025. Lisärahoitusta laskennan perusteena siirtymäaikana vuonna 2027 on perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnä olevien oppilaiden määrä tilastointipäivänä 20.9.2026.

Siirtymäaikana lisärahoituksen maksamisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäjä on ilmoittanut järjestävänsä perusopetukseen valmistavan opetuksen lisäopetusta 1.8.–31.12.2026 ja/tai vuonna 2027. Opetuksen järjestäjä on 5.5.2026 mennessä, Opetushallituksen kustannustiedonkeruun yhteydessä, ilmoittanut valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisestä siirtymäaikana. Lisäopetuksen järjestämistä koskeva kysely osoitettiin kunnallisille perusopetuksen järjestäjille sekä niille yksityisille perusopetuksen järjestäjille, joilla on voimassa oleva opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä perusopetuksen valmistavan opetuksen järjestämislupa.

Siirtymäajan päätyttyä, varainhoitovuodesta 2028 alkaen, perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävänä vuonna päättyvän lukuvuoden aikana lisäopetuksen aloittaneiden oppilaiden lukumäärän mukaan (Laki

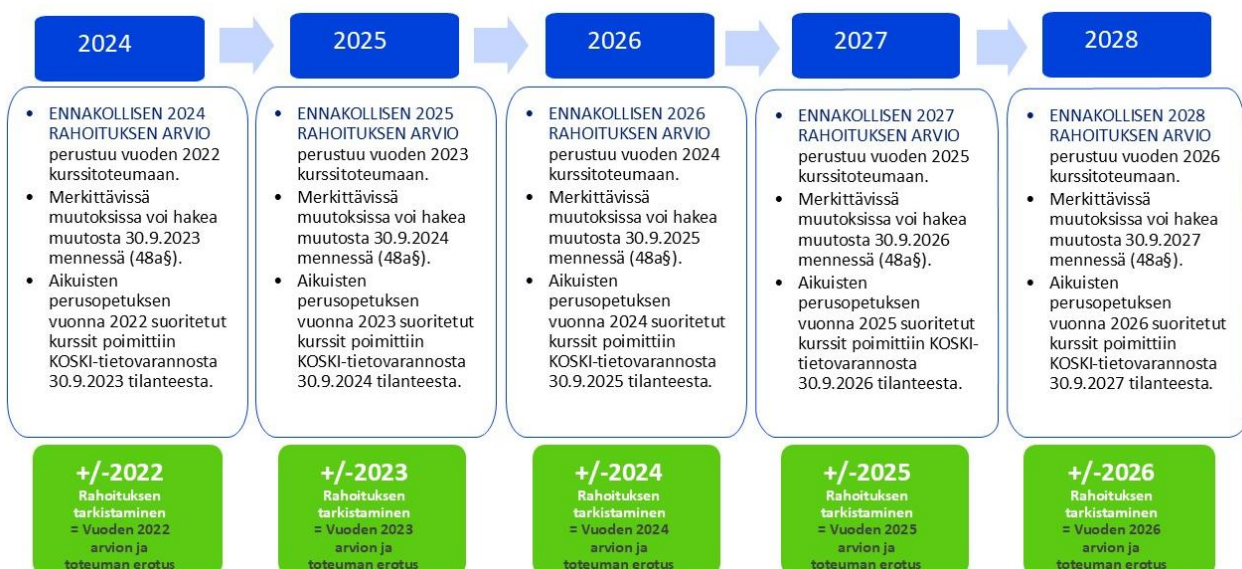
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, 48 a §). Varainhoitovuoden 2028 rahoitus lasketaan kertomalla KOSKI-tietovarannosta tilastointipäivän 20.9.2027 mukaisesti poimittu valmistavan opetuksen lisäopetuksessa lukuvuonna 2026–2027 aloittaneiden oppilaiden lukumäärä opetus- ja kulttuuriministeriön mainittua toimintaa varten oppilasta kohden määrämällä yksikkö hinnalla (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettu lain muuttamisesta, 11 §).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 25.5.2026 päätöksellä VN/37474/2025-OKM-3 vahvistanut perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen yksikköhinnan vuodelle 2026. Arvonlisäverottomaksi, kunnallisten opetuksen järjestäjien yksikkö hinnaksi 1.8.2026 alkaen on vahvistettu 3.395,61 euroa/oppilas ja arvonlisäverolliseksi, yksityisten opetuksen järjestäjien yksikkö hinnaksi 3.529,06 euroa/oppilas. Rahoituksen euromäärä saadaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön yksikkö hinta perusopetukseen valmistavan opetuksen tilastointipäivän 20.9.2025 mukaisella oppilasmäärällä.

Aikuisten perusopetus eli lasten ja nuorten perusopetuksen ylittäneiden perusopetus

Perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun aikuisten perusopetuksen koko oppimäärää suorittavien rahoitus määräytyy kurssimäärän ja kurssia kohden määrätyn yksikkö hinnan perusteella.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan aikuisten perusopetuksessa ennakollisena, arvioidun suoritettujen eli kurssimäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden kurssien määrään. Vuoden 2026 ennakollisen rahoituksen laskennassa on suoritettuna käytetty vuonna 2024 toteutuneiden aikuisten perusopetuksen kurssien määrää. Arvioon perustuvat ennakolliset rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna. Vuoden 2026 ennakollinen rahoitus tarkistetaan toteutunutta vastaavaksi vuonna 2028.

Aikuisten perusopetuksen rahoitukseen oikeuttavat 1.1.2023 alkaen myös ne oppimäärän keratut kurssit, joista oppija on aiemmin kurssia suorittaessaan saanut arvosanan hylätty (4 tai

H). Kerratut kurssit huomioidaan valtionosuuslaskennassa ensimmäiseen hyväksyttyyn suoritukseen asti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta, merkittävän muutoksen perusteella, muuttaa ennakollisen rahoituksen laskennassa käytettävää kurssimäärien arviota. Muutoshakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä. Vuoden 2026 aikuisten perusopetuksen ennakollisen valtionosuusrahoituksen perusteena olevaan kurssien määrään on tullut hakea muutosta 30.9.2025 mennessä.

Vuoden 2024 toteutuneet aikuisten perusopetuksen kurssit on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2025 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Rahoitukseen oikeuttavien opiskelijakohtaisten aikuisten perusopetuksen kurssien määrä on rajoitettu, koska tavoitteena on opiskelijan tehokas eteneminen perusopetuksesta edelleen toisen asteen koulutukseen ja/tai työelämään. Aikuisten perusopetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään 100 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka suorittaa alku- ja päättövaiheen opinnot kokonaisuudessaan ja enintään 130 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka suorittaa lisäksi luku- ja kirjoitustaitovaiheen opinnot.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on määritetty aikuisten perusopetuksen osalta opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, varainhoitovuoden rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään se kurssimäärä, joka saadaan, kun järjestämisluvan osoittama opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan 30 kurssilla. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvan mukaista myös toiminnan laajuuden osalta.

Aikuisten perusopetuksen yksikköhinta vuonna 2026 saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,046. Vuonna 2025 aikuisten perusopetuksen kurssikohtainen yksikköhinta on 391,60 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 406,99 euroa. Lisäksi sisäoppilaitoksessa majoittuvien opiskelijoiden osalta myönnetään sisäoppilaitoslisä.

Jos yksityisellä opetuksen järjestäjällä on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opetuksen järjestämisluva, jossa järjestämisluvan mukaiseen enimmäisoppilasmäärään sisältyvät sekä aikuisten perusopetuksen että perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (jäljempänä PO_TUVA) opiskelijoiden määrät, PO_TUVA-koulutuksen opiskelijamäärä vaikuttaa aikuisten perusopetuksen rahoituksen perusteeksi hyväksyttävään enimmäiskurssimäärään. Tällöin aikuisten perusopetuksen ennakollisen rahoituksen enimmäiskurssien määrän laskennassa huomioidaan varainhoitovuotta edeltävän tilastoinpäivän PO_TUVA-opiskelijamäärä ja aikuisten perusopetuksen arviokorjauksessa, jossa ennakollinen rahoitus korjataan toteumaa vastaavaksi, kurssien enimmäismäärän laskennassa huomioidaan rahoitusvuotta edeltävän vuoden tarkistus päätöksen mukainen PO_TUVA-opiskelijoiden määrä.

Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus (yksittäiset oppiaineet)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuusrahoitus kattaa myös perusopetuksen aineopetuksen. Aikuisten perusopetuksen aineopiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, jonka tarkoituksena on yhden tai useamman perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

Opetuksen järjestäjän aineopetuksen rahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltäneenä lukuvuotena suoritettujen perusopetuksen kurssien määrän ja kurssia kohti määrätyn yksikköhinnan

tulosta. Aineopetuksen yksikköhinta vuonna 2026 on 157,59 euroa/kurssi ja yksityisten opetuksen järjestäjien yksikköhinta on 163,78 euroa/kurssi. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa vuosittain perusopetuslain 46 §:n 2 momentin mukaisesti yksittäisiä oppiaineita suorittavien oppilaiden suorittamien perusopetuksen oppimäärään kuuluvien kurssien yksikköhinnan valtion talousarvion rajoissa (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 29 §).

Vuodelle 2026 rahoitus on laskettu aikavälillä 1.8.2024-31.7.2025 suoritettujen kurssien määrän mukaan. Rahoituksen laskentaa varten aineopetuksen suoritettujen kurssien määrät on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2025 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäinen vuosi (yksityiset nk. kielikoulut)

Esiopetus, jota opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän opetuksen järjestämisluvan nojalla annetaan pääosin tai kokonaan vieraalla kielellä, voi kestää kaksi vuotta. Vieraalla kielellä annettava opetus tarkoittaa muuta kuin suomen-, ruotsin-, saamen-, romani- tai viittomakielellä annettavaa opetusta.

Valtionosuusrahoitusta myönnetään ensimmäiselle esiopetusvuodelle niiden oppilaiden osalta, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna. Oppilaskohtainen yksikköhinta vastaa kuusivuotiaiden kotikuntakorvauksen määrää. Yksityisen opetuksen järjestäjän yksikköhinta vuonna 2026 on 5.600,36 euroa. Tilastointipäivänä 20.9.2025 läsnä olleiden oppilaiden määrät on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja ne perustuvat 30.9.2025 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Yksityisen perusopetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva toiminta

Rahoitus yksityisen perusopetuksen järjestäjän alkavaan ja laajenevaan toimintaan myönnetään, kun opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetuksen järjestämislupa tai kun järjestämislupaa laajennetaan tai kun opetus laajennetaan uudelle luokka-asteelle. Rahoitusta maksetaan aloittamiskuukauden alusta alkaen sen varainhoitovuoden loppuun, miltä ajalta opetuksen järjestäjälle ei vielä makseta esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausta.

Opetushallitus kysyy opetuksen järjestäjältä rahoituksen määräytymiseen tarvittavat arviot oppilasmääristä ja tiedot toteutuneista oppilasmääristä erillisillä kyselyillä. Arvioituun oppilasmäärään perustuva rahoitus tarkistetaan toteutuneiden oppilasmäärien mukaiseksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavan vuoden rahoituksessa. Vuodelle 2026 arvioidun oppilasmäärän perusteella myönnetty alkavan tai laajenevan toiminnan rahoitus tarkistetaan toteutunutta oppilasmäärää vastaavaksi vuonna 2028.

Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoituksena perusopetuslain mukaiseen ulkomailla järjestettävään opetukseen euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,23 ja edelleen tilastointipäivän 20.9. mukaisella läsnä olevien sellaisten oppilaiden määrällä, jotka ovat Suomen kansalaisia ja joiden kotikunta on Suomessa. Vuonna 2026 yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 10.882,47 euroa. Opetuksen järjestäjäkohtaista rahoitusta

voidaan korottaa tai alentaa enintään 20 % valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

3.3.2 Perusopetuksen yhteydessä järjestettävä tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestetään joko perusopetuksen, lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen yhteydessä. Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäminen edellyttää järjestämislupaa. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta voidaan opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

Alkaen 1.8.2025 koulutuksen järjestäjällä on tullut olla opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupa.

Kuntien on mahdollista järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta ilman järjestämislupaa, jos kunnalla ei ole lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämislupaa tai, kun kunnan järjestämän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen alueellinen tarve ei ole pysyväisluonteista. Valtionosuuden saaja voi järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta vain yhden koulutusmuodon yhteydessä.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituslain kertoimella 1,22. Opetuksen järjestäjälle myönnettävä rahoituksen euromäärä saadaan kertomalla yksikköhinta opiskelijoiden määrällä. Opetuksen järjestäjälle myönnettävä yksikköhinta vuonna 2026 on 10.385,84 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta on 10.794,00 euroa. Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuusrahoitus tarkistetaan rahoitusvuoden 2026 lopussa niin, että yksikköhinta kerrotaan tilastointipäivien 20.9.2025 ja 20.9.2026 oppilasmäärien keskiarvolla.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinnan lisäksi koulutuksen järjestäjä saa pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoituksen niistä oppilaista, jotka ovat olleet pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä perusopetuksen oppimäärää suorittaessaan ja perusopetuksen päättyessä. Lisärahoitus ei koske vaikeimmin kehitysvammaisia pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita.

Lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja edelleen pidennetyn oppivelvollisuuden muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Vuonna 2026 muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden kunnallisten opetuksen järjestäjien lisärahoituksen yksikköhinta on 25.283,55 euroa ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen korotettu yksikköhinta 26.277,19 euroa oppilasta kohti.

Sisäoppilaitoksessa majoittuvien tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoiden osalta myönnetään sisäoppilaitoslisä, ks. aiempi kohta sisäoppilaitoslisä. Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotikorotus

tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen koulukotioppilaiden läsnäolopäivistä, ks. aiempi kohta koulukotikortus.

Ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijoiden opintoihin voi sisältyä myös perusopetuksen opintoja, jotka arvioidaan perusopetuksen lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Tällöin opetuksen järjestäjä merkitsee KOSKI-tietovarantoon siirtyviin, opiskelijoiden perusopetuksen opintojen tietoihin koodin ”Muuta kautta rahoitettu”, jotta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuusrahoitus maksetaan tosiasialliselle koulutuksen järjestäjälle, joko ammatillisen tai lukiokoulutuksen järjestäjälle.

3.3.3. Vuoden 2026 yksikköhintaraportti ja suoritemääräraportti

Esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat 2026

Raportti esi- ja perusopetuksen sekä perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2026 valtionosuuksien perusteena olevista oppilasmääristä ja muista suoritemääräistä

3.3.4 Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionosuusrahoituksen tietoperusta ja valtionosuusrahoituksen tarkistaminen

Esi- ja perusopetuksen rahoitus vuodelle 2026 määräytyy edellä kuvatulla tavalla oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen ja tilastointipäivän 20.9.2025 oppilasmäärän mukaan, lukuun ottamatta perusopetukseen valmistavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja perusopetuksen aineopetusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksityisen järjestäjän koulukotikortusta, joiden rahoitusperuste ei ole oppilasmäärä.

Lain valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017) mukaan perusopetuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa lain 7–9 § ja 9 a–9 c §:ssä tarkoitetut oppilas- ja opintotiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty opetuksen järjestäjän omiin rekistereihin. Muuttunut tieto tulee siirtää vuorokauden kuluessa KOSKI-tietovarantoon. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (1766/2009) 25 § mukaan valtionosuusrahoituksen laskentaan tarvittavat tiedot tulee ilmoittaa 10 päivän kuluessa tilastointipäivästä.

Esi- ja perusopetuksen järjestäjien opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus lasketaan pääsääntöisesti KOSKI-tietovarannosta saatavien tietojen perusteella. Laskenta perustuu viimeistään 30.9.2025 KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin. Opetushallituksen Valtionosuus-tiimi poimii 30.9. jälkeen valtionosuuksien laskentaan tarvittavat tilastointipäivän 20.9. mukaiset tiedot, kuten oppilasmäärät ja muut tarvittavat tiedot, aikuisten perusopetuksessa ja aineopiskeluna suoritettujen kurssien määrät sekä perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausien määrät. Myös perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuuksien laskentaan tarvittavat tilastointipäivän 20.9. opiskelijamäärät sekä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksityisen järjestäjän koulukotioppilaiden läsnäolopäivien määrät haetaan KOSKI-tietovarannosta 30.9. tilanteen mukaisina.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että KOSKI-tietovarantoon siirretyt/tallennetut ja sieltä 30.9. tilanteen mukaisina poimitut, rahoituksen perusteena olevat tiedot ovat oikein ja ajantasaiset. Valtionosuusrahoituksen laskennassa pyritään siihen, että laskennassa käytettäviä tietoja ei korjata enää 30.9. jälkeen, kun ne on poimittu KOSKI-tietovarannosta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) 50 § (24.11.2023/1049) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa perusopetuksen järjestäjien järjestämän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituksen sekä siihen liittyvän pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoituksen ja sisäoppilaitoslisän varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun 20 päivän ja varainhoitovuoden syyskuun 20 päivän keskimääräisen opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2026 rahoitus tarkistetaan vuoden 2026 lopussa siten, että rahoitus lasketaan 20.9.2025 ja 20.9.2026 tilastointipäivien keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan. Muilta osin esi- ja perusopetuksen oppilasmäärään perustuvaa rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden lopussa, vaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden lopussa myönnetty rahoitus perustuu varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmääriin.

Valtionosuuden saajan on haettava oikaisua rahoitukseen vaikuttavien korjausten osalta valtionosuusrahoituspäätökseen oikaisumenettelyn mukaisesti. Oikaisumenettely on ohjeistettu päätösten liitteenä olevassa oikaisuvaatimusohjeessa. Oikaisuvaatimus tulee tehdä ohjeen mukaisesti ja ohjeessa kerrotun oikaisuvaatimusajan puitteissa. Oikaisuvaatimusajan jälkeen ilmi tulleita, valtionosuusrahoitusta korottavia korjauksia ei huomioida, mutta perusteetta myönnetty rahoitus peritään lain nojalla takaisin.

3.3.5 Yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää harkinnanvaraista avustusta yksityiselle opetuksen järjestäjälle. Avustus maksetaan muun valtionosuusrahoituksen yhteydessä. Harkinnanvaraisen avustuksen perusteista ja hakemisesta tiedotetaan yksityisiä opetuksen järjestäjiä erikseen.

Lisätietoja Opetushallituksen palvelusähköpostiosoitteesta valtionosuudet@oph.fi